

9. Радаев В. В. Обычные и инновационные практики в деятельности российского среднего класса // Мир России. – 2003. – № 4. – С. 89-117.
10. Роджерс Э. М. Диффузия инноваций. – 5-е изд., New York: The Free Press, 2003.
11. Штомпка П. Социология социальных изменений. – М.: Аспект-Пресс, 1996.
12. Reckwitz, Andreas (2002), «Toward a Theory of Social Practices: A Development in Culturalist Theorizing» // European Journal of Social Theory, 5 (2). – p. 243-263.

Настоящая К. Социальные практики: попытка типологизации.

Статья посвящена типологии социальных практик, анализа имеющихся типологий и их основным критериям. Задачей статьи является попытка вывести общий знаменатель под этим разнообразием, определить те совокупности, которые можно обобщить. Используя диалектический метод в анализе существующих типологий практик, автор систематизирует последние по дуальным парам: традиционные – инновационные, аутентичные – инокультурные, институциональные – неформальные, формализованные – неформализованные и т.д.

Ключевые слова: практики, атрибуции практик, типологизация, институционализация, традиция, инновация.

Nastoiashcha K. Social practices: attempt of typology by vertical.

The article is devoted to the typology of social practices, analysis of existing typologies and their main criteria. The purpose of the article is to attempt to derive a common denominator under this variety, to identify those aggregates that can be generalized. Using the dialectical method to analyze existing typologies of practices, the author systematizes the latter by dual pairs: traditional – innovative, authentic – other cultural, institutionalizing – informal, formalized – unformalized, etc.

Key words: practice, theory of practice, attribution of the concept, everyday life.

Медведєва Ю.

ДИФУЗИЯ РЕЛІГІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УКРАЇНСЬКОМУ ПРАВОСЛАВ'І: СОЦІАЛЬНА МОДЕРНІЗАЦІЯ В ПРОЕКТІ ЄДИНОЇ ПОМІСНОЇ ЦЕРКВИ

Статтю присвячено проблемі співвідношення між чинником політичної залежності православної церкви та дифузійною релігійною ідентичністю як

обставини, яка уповільнює процес модернізації. Авторкою зроблено висновок про те, що Проект єдиної Помісної церкви не можна вважати високорейтинговим і популярним, оскільки рівень його підтримки не перевищує чверті парафіяту, чисельність якого зросла в межах 10 %. Дискусія у відповідних середовищах відбувається синхронізовано із зміною юрисдикції парафій із їх поступовим переходом до УПЦ Київського патріархату. Цей процес активізувався з 2014 року і перебуває в фазі плавного зростання.

Ключові слова: православ'я, українське православ'я, релігійна ідентичність, дифузія ідентичності, соціальна модернізація, помісна церква.

Постановка проблеми. Загальносвітовою тенденцією щодо православного християнства є зменшення чисельності вірян цієї конфесії до планетарної спільноти за останні 100 років. Виключення складає православна громада Ефіопії, чисельність якої, на відміну від інших країн, зросла. Відбувається скорочення відсоткової частини православних серед християнських конфесій з 20 % (1910) до 12 % (2010) при супутньому зростанні чисельності католиків (з 47 до 50 %) та протестантів (з 32 до 38 %) [10, 112].

Наприкінці X століття Русь офіційно приймає християнство в його православній формі. Цей процес, як, втім, і в інших країнах Європи, не був простим. На той час однією з ключових релігій було язичництво. Язичницька культура дохристиянського періоду і досі залишається маловивченою і тому часто ігнорується. Хоча сам рівень розвитку язичницької релігії, який фіксує Нестор у своїй «Повісті времінних літ», свідчить про те, що вона перебувала на досить високій стадії розвитку. В ній був наявний розвинений пантеон божеств, який мав загальнодержавне значення. Цей факт дозволяє краще зрозуміти ті мотиви, якими керувався Володимир, роблячи свій вибір саме на користь православ'я. Наявний матеріал не дозволяє сформувати однозначні уявлення в цьому питанні. Однак можна цілком відповідально стверджувати, що вірування давніх слов'ян, наскільки вони є відомими для сучасної науки, - в ментальному аспекті повністю вкладаються в спільні для всієї Європи індоєвропейські уявлення і є органічною складовою загальноєвропейської культури.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Початкова зв'язаність, наявність елементів індоєвропейської культури в її язичницькому варіанті дозволило прийняти християнство як більш розвинену форму релігійної свідомості, яка вже існувала в інших країнах. Саме загальні індоєвропейські корені нашої свідомості, яка розвивалася в контексті загальних язичницьких вірувань, забезпечили трансляцію християнства як форми загальноєвропейської свідомості в його новому

варіанті в уявленні давніх русичів. Тому вираження схвалення з приводу прийняття християнства в «Слові про закон і благодать» Іларіона Київського, слід, ймовірно, розуміти як радість прилучення до «християнського світу», а не взагалі до світу, з яким язичницька Русь давно вже перебувала у міжкультурній комунікації. На це вказує в своїй фундаментальній праці, яка присвячена православ'ю в світі, И. Мейендорф [10, 46-47].

Через майже два століття після прийняття християнства, настає період, відомий в нашій історії як період «двовір'я», що, безсумнівно, свідчить про його живучість і в сучасному православ'ї. Єдине, що, принаймні поки, не отримало достатньої доказової бази, так це наявність пам'ятників поганської інтелектуальної культури. Хоча в таких широко відомих пам'ятках як «Голубина книга» і «Слово про полку Ігоревім» можна розпізнати ментальні конструкції язичницького походження, а сама наявність народного фольклору говорить про досить розвинену язичницьку свідомість, на що вказує В. Авцинова [1, 222-234].

Саме ця язичницька свідомість і може вважатися одним із ключових чинників дифузії релігійної ідентичності в православ'ї. Під нею мається на увазі, з одного боку, збереженні істотно сильного впливу язичництва на буденну релігійну свідомість, з іншого боку - виражену релігійну індиферентність в питаннях доктринальної розбірливості. У будь-якому випадку, зводити всю православну культуру до християнства є історично неправомірним, навіть за відсутності архітектурних артефактів.

Християнство привнесло в культуру європейські досягнення, в тому числі і кам'яні будівлі, хоча виникнення самої державності при впливі варягів робить нововпровадження християнства лише наступними в шереду інших фактів західного впливу. Звичайно, книжкова культура, давньоруська книжність найтіснішим чином є пов'язаними з православ'ям та з візантійською інтелектуальною традицією. До речі, резонним буде нагадати про джерело, - оповідання про походження церковнослов'янської писемності, - де згадується про існування алфавіту до писемності Кирила і Мефодія. Разом з хрещенням і першими священиками-греками до Русі потрапляє книга. Значення цього факту важко переоцінити, адже саме в той момент суспільство отримує величезний інтелектуальний імпульс. Книжники отримують можливість долучитися до візантійської духовної традиції. Зрозуміло, що мається на увазі традиція певного історичного періоду розвитку, своєрідність якого вплинула на формування українського релігійного менталітету [3, 100; 5, 46-51].

Як вважають А. Будов, Н. Зарубіна, Т. Коваль, на Русь потрапляють праці візантійських богословів періоду, коли плідний розвиток самого богослов'я вже завершився і в ньому панував дух схоластики на кшталт Йоанна Дамаскіна. Жорстка цензура новонавернених з боку греків, брак, а точніше, повна відсутність традиції книжкової освіти, створили певний тип мислення, схильного, скоріше, до наслідування і догматичного сприйняття, аніж до самостійної творчості [9, 50-51]. Отже, на такому світогляді було б слабкоімовірним очікувати формування релігійної ідентичності, яка мала б сталий стрижневий образ і відповідала б як духовній автономії церкви, так і цивілізаційній самотності суспільства.

Це зовсім не означає, що на Русі були відсутні мислителі, але пояснює деякі особливості реакції свідомості як кліру, так і, тим паче, пересічного вірянина на засвоєння чужого і на відсутність власної традиції розробки нового та подальшої його трансляції та інтерпретації. Можливо, це був перший історичний внесок православ'я в процес формування цивілізації. Засвоєння візантійського права, прийняття політичного ідеалу образу візантійського імператора Костянтина Великого, - все це формувало «масову свідомість» в певному векторі стійких патернів кесарепапізму. Тут позначалися і особливості формування східного християнства як такого, його відмінність від західного християнства, хоча і в єдиному культурному просторі загальноєвропейської античності.

Державозалежна церква, отже, не змогла стати вірцевим авторизатором ціннісної свідомості, що призвело до стовідсоткового її упокорення цісарській владі. Остання обставина стала доленосною для модернізації. Щоб здійснювати модернізацію в суспільстві, священство повинне мати такі критерії вищої раціональності, які дають йому можливість виконувати наставницьку роль щодо влади при збереженні своєї політичної незалежності щодо неї.

Сама церква при цьому може бути повністю корумпованою, проте, саме це дає можливість відмежувати корумпованість в чистому вигляді від прихованої корумпованості, що має місце в умовах кесарепапізму. Православ'я, таким чином, потрапило в ситуації дифузії ідентичності як за рахунок ментального наслідування пізнього візантинізму та елінізму, з одного боку, та за рахунок всебічної залежності від держави – з іншого.

Тоталітарність, авторитарність і утопічність можна вважати особливостями православ'я, які виявлялися в православній цивілізації. Все православне (і католицьке) богослов'я є побудованим на визнанні Ісуса Сином Божим при периферизуванні Його образу як Сина

Людського. Зрозуміло, що у першого немає історії, немає особистісного начала, немає соціального виміру. Це мало величезне значення для цілісного православного світогляду і його історичної практики, зокрема - в галузі освіти [4, 130-136].

Наприклад, відсутнім є повне видання апокрифічної спадщини, робота над якою стала проводитися лише останні 10 років. Православна патристика практично повністю виключила з кола свого дослідження період земного життя Ісуса, а єдина на цю тему книга Касіяна була написана в 1936 році в Парижі [7, 88-89].

Мета статті – визначення особливостей дифузії релігійної ідентичності в українському православ'ї, а саме:

1) визначення соціокультурних передумов дифузії релігійної ідентичності в українському православ'ї;

2) визначення основних рис проекту єдиної помісної церкви як складника процесу модернізації православ'я.

Виклад основного матеріалу. «Духовне охоронництво», яке ґрунтувалося на винятковому положенні кліру, яке завжди характеризує усвідомлення своєї немічності, страху перед впливом представників інших конфесій, що не сприяло налагодженню міжконфесійного діалогу. Лідерами цього руху стали українські уніати (греко-католики), які привезли з собою велику кількість літератури, яка і слугувала предметом вивчення священства і тим основою, на якій розвивалася світська думка.

Це стало однією з причин того, що влада не відчуває ані твердої суспільної підтримки, ані підтримки з боку релігійних інститутів, зокрема- церкви. Цьому прямо сприяє державозалежний статус православної ієрархії. Після революції гідності в 2014 р. в Україні держава стала істотно енергійніше підтримувати інститути, які однозначно демонстрували свою лояльність і готовність до її захисту.

І виявилось, що таких інститутів насправді досить мало. Вона могла розраховувати на православну церкву, яка, по-перше, почала заявляти про свою лояльність і підтримку державницьких ідей, а по-друге, намагалася переконати державу, що вона є загальноукраїнською організацією, яка має вплив на більшість населення країни.

В результаті соціологічних досліджень було з'ясовано, що близько 60-80 % опитаних вважають себе православними. Наприклад, згідно даних «Левада-центру», в 2009 р. православними протягом року себе називали і 67 %, і 80 % респондентів, а двома роками раніше – 56 %. Аналогічну статистику демонструє також Центр Разумкова, згідно з даними якого 65,4 % опитаних в Україні вважають себе православними [11].

Таблиця 1

До якої релігії Ви себе відносите?

Православ'я	65.4
Римо-католицизм	1
Греко-католицизм	6.5
Протестантизм	1.9
Іудаїзм	0.2
Іслам	1.1
Буддизм	-
Індуїзм	0.2
Язичництво	-
Просто християнин	7.1
Інше	0.2
Не відношу себе до жодного з релігійних віросповідань	16.3
Не відповіли	-

Результати дослідження, проведеного соціологічною службою Центру Разумкова з 25 по 30 березня 2016 року в усіх регіонах України за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей. Опитано 2018 респондента віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3 % [11].

З точки зору соціології релігії, це мало про що говорить: це не означає, що люди ходять до церкви, слухають патріарха, і вже зовсім не гарантує, що вони будуть голосувати так, як скаже патріарх.

В останні вісім років ініціатива в церкві перейшла до табору «прогресистів». Річ у тім, що в церкві приблизно в середині 2000-х років принципово змінився склад вірян. З одного боку, померла значна частина покоління, яке складало консервативну більшість всередині церкви в 90-і роки. Тому зараз колосальною проблемою церкви є порожнеча сільських парафій. Раніше сільські парафії були основними, їх було не тільки багато, але і основна маса вірян практично співпадала із сільськими парафіянами. Протягом 2000-х чисельність віруючих в сільських парафіях років скоротилася в 4-5 разів [8, 114].

Офіційно такі відомості церквою не оголошувалися. Це дані польових досліджень, і це стає очевидним, наприклад, з інтерв'ю зі священниками, які друкуються в православних газетах. Священники описують ситуацію на своїх парафіях приблизно так: у нас ще в кінці 1990-х років відвідувало служби 50-70 осіб, а зараз від них залишилося 5-10.

З іншого боку, наявною є тенденція збільшення кількості вірян в містах. Вона не є істотно значною, проте, наявною. Відбувається також

зміна демографічного складу віруючих містян. У 90-ті роки це були жителі сіл, які перебралися в 50-70-і роки в міста, а нині це в основному жінки після 45-ти із середньою технічною освітою. Це підвищило середній інтелектуальний рівень, оскільки нове покоління потребує вже спілкування із кліром.

Водночас відбулася зміна поколінь священників всередині церкви. Раніше більшістю, особливо на адміністративних позиціях, були консервативні священники, висвячені ще за радянських часів, які вважали за краще не опікуватись питаннями політичної влади та лобювання політичних проблем, а зараз адміністративні посади повсюдно отримали священники у віці між 35 і 47 роками, які прийшли до церкви в період перебудови. Вони є носіями іншого світогляду, що характеризується істотно вищою відкритістю та соціальною чутливістю, більшим досвідом життя в сучасному суспільстві.

Ініціативними групами священства церкви в соціумі стали радикальні священники, які відсунули на периферію поміркованих консерваторів та лібералів. Йдеться про представників «молодої церкви», які приймали участь наприкінці 80-х в «неформальній» діяльності (колишні хіпі, анархісти, учасники інших «неформальних» груп, які в 90-і роки прийшли до церкви, зробили свою священську кар'єру і тепер складають максимально прогресивну частину церкви). Ця група виступає за залучення молоді, відповідність реаліям нового століття. З політичної точки зору, орієнтація цієї групи священства є наближеною до молодіжних напівфашистських організацій 20-30-х років ХХ ст [2, 4-47].

З соціальної точки зору, прототипом цієї модернізації православної церкви можна вважати «консервативну модернізацію» в дусі Беніто Мусоліні. В найближчому до України зарубіжжі її російським аналогом можна вважати Народно-Трудовий союз російських солідаристів, Російський студентський християнський рух. Зазначені релігійні організації відстоюють ідеї І.Львіна, які є популярними у В. Путіна і в церковних колах РПЦ. Йдеться про ідеологію сильного національного лідера, корпоративну державу, де церква має великий вплив і де є місце всім, хто готовий поділяти певні позиції, зокрема - виступати за збереження традиціоналістської моделі сім'ї [6, 202-203].

Сімейна концепція православ'я передбачає відстоювання моделі не стільки традиційної, скільки архаїчної родини. Це вже не нуклеарна сім'я (подружжя пара з дітьми), а велика родина, яка представляє собою громаду з декількох поколінь людей (включаючи старше покоління та родичів по бічних лініях, які спільно проживають в одній оселі і ведуть спільне домогосподарство) [2, 4-47; 5, 46-51].

Ідеологія роду, великої родини, незмінності традицій протягом тисячоліть є похідною від класичного фашизму італійського типу, ретрансльованого через емігрантські кола в 20-30-х р. XX ст. і зрезонованого із масовою свідомістю в державах пострадянського простору в 80-і р. XX ст. Така ідеологія майже повністю співпадає за змістом із націонал-радикалізмом.

Очевидним є зв'язок між православною церквою і державною владою при домінуванні другої над першою. Так, наприклад, РПЦ з моменту її утворення в нинішньому вигляді, тобто, в 1944-1945 роках, перебувала під контролем російських націоналістів. Патріарх Олексій I був головою Тульського відділення «Союза русского народа», багато хто з єпископів і священників, яких він залучив на ранньому етапі, в кінці 40-х р. XX ст. були колишніми учасниками чорносотенних організацій. З того часу домінуюча всередині церкви шовіністична концепція ніколи публічно не висловлювалася, але завжди існувала. Саме в цей момент словами «російський» і «православний» стали послуговуватися як синонімами [7, 66-67].

Сучасна ситуація із православ'ям в Україні може бути охарактеризована як складна і неоднозначна. Очевидним є державоцентричний ухил та відповідна тенденція використання православної церкви у політичних проєктах. Оскільки православ'я в Україні є представленим декількома ворогуючими конфесіями, то міжконфесійне протистояння не сприяє зростанню консолідації та солідарності українського суспільства, а також слугує джерелом соціальної напруженості між представниками різних православних течій в Україні.

На сучасному етапі в українському православ'ї відбуваються процеси стрімкої автономізації як від Константинополю, так і від Москви. Так, напередодні Всеправославного собору Верховна Рада надіслала звернення до Вселенського патріарха Варфоломія з проханням надати автокефалію Православній церкві в Україні. Якщо приймати до уваги відповідні політичні інтервенції РПЦ і доволі хитку рівновагу, то прогноз щодо реакції патріарха був далеко не однозначним. Загальною тенденцією залишається розрив українського православ'я з російським.

Проєктом реформування церкви, який, в контексті модернізації є сумнівним, в сучасній Україні є створення єдиної Помісної церкви. При чисельному переважанні православної конфесії її доктринальна спрямованість буде, звісно, православною, а не католицькою чи протестантською. В соціологічних опитуваннях серед населення спостерігається стійка дифузія релігійної ідентичності. При постановці

респондентам питання «Ким ви себе вважаєте?» з відповідними опціями відповідей (православним, мусульманином, буддистом, протестантом) більша частина відзначає свою конфесію як православну. Таке переважання можна вважати сумнівним, оскільки, якщо респонденти і називають себе православним, це нічого не означає, оскільки православні - це і старообрядці, і послідовники інших православних груп, які теж існують в Україні, а також доволі часто особи, які ототожнюють поняття «православний» із поняттям «слов'янин» [11].

Проте, найголовнішою проблемою є відсутність уточнення щодо способу життя православного, особливо - щодо щоденного вивчення Священного Писання та відвідування церкви. На цьому ґрунті відбувається ототожнення респондентами самих себе із православними методом «виключення». Тому не буддист, не мусульманин і т.п, а отже, православний», з одного боку, просувається в націоналістичних колах та державних медіа, а з іншого - підтверджується даними соціологічних опитувань. Тому респонденти, які не вважають себе прихильниками якоїсь іншої конфесії або переконаними атеїстами, називають себе православними.

Згідно даних Центру Разумкова, чверть респондентів (25 %) вважають себе прихильниками УПЦ Київського патріархату. За останні три роки кількість «київських» православних хоча і неістотно, але зростає. Так, у 2000-му їх чисельність складала близько 11 %, у 2013-му - більше 18 %, а у 2017 - 22,5 %. У політичного антагоніста УПЦ Московського патріархату –спостерігаються протилежні тенденції. Йдеться про певне скорочення кількості вірян в межах 5-15% [11].

За рахунок сепаратистських конфліктів на Сході відбулося істотне зниження чисельності православних вірян в центральному та південно-східному регіонах України. Так, на Сході за останні три роки кількість парафіян зменшилася майже до 15 %. Близько 15 % адептів УПЦ МП перебуває в південних регіонах, їх чисельність також зменшується (за останні 6 років майже на 27 %). Дані того ж центру також говорять про збереження амбівалентності у визначенні власної релігійної ідентичності. На основі статистики можна висловити цілком вмотивоване припущення щодо збереження реліктового двовір'я, а саме - у вигляді поєднання номінальної ритуальної причетності до православ'я із фактичним збереженням язичницького магізму на рівні буденної релігійної свідомості [11].

Таблиця 2

Незалежно від того, відвідуєте Ви церкву чи ні, ким Ви себе вважаєте? (2000-2016) [11]

Віруючим	Тим, хто вагається між вірою і невір'ям	Невіруючим	Переконаним атеїстом	Мені це байдуже	Важко відповісти	
2000	57.8	22.5	11.9	3.2	2.6	2
2010	71.4	11.5	7.9	1.4	4.4	3.3
2013	67	14.7	5.5	2	5.1	5.7
2014	76	7.9	4.7	2.5	4.9	3.9
2016	70.4	10.1	6.3	2.7	7.2	3.9

Відповідь на інше питання дає можливість скласти уявлення про екуменістичні ілюзії парафіяту, які, високоімовірно, складаються на ґрунті недостатньої досвідченості (елементарної релігійної обізнаності) в питаннях віровчення (див. табл. 2).

Таблиця 3

Яке з наведених тверджень стосовно релігії відповідає Вашим переконанням більшою мірою? [11]

Будь-яка релігія, яка проголошує ідеали добра, любові, милосердя і не загрожує існуванню іншої людини, має право на існування	Всі релігії мають право на існування як різні шляхи до Бога	Право на існування мають лише традиційні для нашої країни релігії	Істинною є лише та релігія, яку я сповідаю	Інше	Не відповіли
47.2	28.9	11.1	10.1	2.1	0.6

Висновки. Проект єдиної Помісної церкви не можна вважати високорейтинговим і популярним, оскільки рівень його підтримки не перевищує чверті парафіяту, чисельність якого зросла в межах 10 %. Дискусія у відповідних середовищах відбувається синхронізовано із зміною юрисдикції парафій із їх поступовим переходом до УПЦ Київського патріархату. Цей процес активізувався з 2014 року і перебуває в фазі плавного зростання. Отже, при збереженні подібної тенденції модернізаційний вектор УПЦ буде передбачати наступні інституційні зміни. По-перше, буде відбуватися процес фактичного

інкорпорування парафій Київським патріархатом. По-друге, в самому суспільстві на тлі загострення сепаратизму зростатимуть ксенофобічні настрої щодо російського православ'я, що матиме наслідком його прогресуючу периферизацію і конфесійну маргіналізацію. Це сприятиме зникненню блоkad на шляху здійснення проекту об'єднання церков та створення єдиної Помісної церкви.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Авцинова Г. И.* Особенности западного и восточного христианства и их влияние на политические процессы // Социально-политический журнал. – 1996. – № 4. – С. 222-234.
2. *Андреев В. Н.* Менталитет народа и формирование национальной модели хозяйствования / Проблемы управления хозяйственными системами. Сб. научн. тр. – Вып. 10. – СПб.: ПИИмаш, 2002. – С.4-47.
3. *Бачинин В. А.* Христианская мысль: политическая теология и правовая социология. [Текст] / Т. V. – СПб.: Новое и Старое, 2005. – 184 с.
4. *Будов А. И.* Идея гражданского общества в социальном учении православной церкви.- [Текст] // Религиоведение. 2006. – № 1. – С. 130-136.
5. *Зарубина Н. Н.* Самобытный вариант модернизации [Текст] // Социологические исследования. 1995. – №3. – С. 46-51.
6. *Зарубина Н. Н.* Социология хозяйственной жизни: проблемный анализ в глобальной перспективе. [Текст]. – М.: Университетская книга, Логос, 2006. – 392 с.
7. *Ильин И. А.* О грядущей России: Избранные статьи. [Текст]. – М.: Воениздат, 1993. – 368 с.
8. *Коваль Т. Б.* «Тяжкое благо»: Христианская этика. Православие. Католицизм. Протестантизм. Опыт сравнительного анализа. [Текст]. – М.: Истина и жизнь, 1994. – 278 с.
9. *Костюк К. Н.* Человек в своих таинственных глубинах свободен: к возникновению социального учения православия [Текст] // Церковь: шаг в новый век. Итоги дискуссии. – М.: Соборность, 2000. – 96 с.
10. *Мейендорф, Иоанн.* Православие в современном мире [Текст]. – New-York: CHALIDZE PUBLICATION, 1981. – 232 с.
11. Центр Разумкова. Дослідження в рубриці «Релігія»/[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.razumkov.org.ua/ukr/tag.php?t=138>.

Медведева Ю. Диффузия религиозной идентичности в Украинском Православии: Социальная модернизация в проекте Единой Поместной Церкви.

Статья посвящена проблеме соотношения между фактором политической зависимости православной церкви и диффузией религиозной идентичности как обстоятельства, которое замедляет процесс модернизации. Автором сделан вывод о том, что проект единой Поместной церкви нельзя считать высокорейтинговым и популярным, поскольку уровень его поддержки не превышает четверти парафияту, численность которого возросла в пределах 10%. Дискуссия в соответствующих средах происходит синхронизация с изменением юрисдикции приходов с их постепенным переходом к УПЦ Киевского патриархата. Этот процесс активизировался с 2014 года и находится в фазе плавного роста.

Ключевые слова: православие, украинское православие, религиозная идентичность, диффузия идентичности, социальная модернизация, поместная церковь.

Medvedieva Yu. Diffusion of religious identity in Ukrainian Orthodoxy: Social modernization in the project of the Unified Local Church.

The article is devoted to the problem of correlation between the factor of political dependence of the Orthodox Church and the diffusion of religious identity as a circumstance that slows down the modernization process. The author concluded that the project of a single local church can not be considered highly rated and popular, since the level of its support does not exceed a quarter of the parafiata, the number of which has increased within 10%. Discussion in appropriate environments is synchronized with the changing jurisdiction of the parishes with their gradual transition to the UOC-Kyiv Patriarchate. This process has intensified since 2014 and is in a phase of smooth growth. Consequently, while maintaining this trend, the UOC's modernization vector will include the following institutional changes. First, there will be a process of actual incorporation of the parishes by the Kyiv Patriarchate. Secondly, in the society itself, against the backdrop of the escalation of separatism, the growth of xenophobic attitudes towards Russian Orthodoxy will lead to its progressive peripheralization and confessional marginalization. This will contribute to the disappearance of the blockades towards the implementation of the project of unification of churches and the creation of a single local church.

Keywords: Orthodoxy, Ukrainian Orthodoxy, religious identity, identity diffusion, social modernization, local church.